GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esc de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunátória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tas'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 46. **Brasiovu 30/18 Iuniu** **1869.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

„Dimisiunea

motivata a unui deputatu autonomistu, tramisu catra metropolitulu de Alb'a Iuli'a *).

Excelenti'a Vóstra Preasantite Dómne Archiepiscope si Metropolite!

Din archipastorescnlu comunicatu alu Excelentiei Vóstre, datu in Blasiu din siedinti'a scrutiniului tienuta la 16 Iuniu a. c. Nr. 991/1869, primitu aici alalta eri in 21 Iuniu, amu aflatu, cumca luanduse la scrutiniu protocólele pervenite la scaunulu metropolitanu din cinci protopopiate, care s'au dechiaratu pana in acea di 16 Iuniu pentru participare la congresulu catolicu, din partea mirenilloru sunt alesu si eu cu pluralitate de voturi intre deputatii destinati a participa la acelu congresu, carele se deschide in 20 Iuniu c. n. la Bud'a-Pest'a.

Pre catu me simtiu indatoratu a Ve multiami Excelentiei Vóstre pentru binevoitóri'a impartasire ce'mi faceti, cum si a'mi arata recunoscinti'a mea catra ddnii alegatori din cinci protopopiate pentru onórea ce'mi facura, tocma pre atata 'mi pare reu, cà acei ddni alegatori mireni, cari me onorara cu increderea loru, constrinsi de impregiurari, cà se aléga in fug'a mare, nu avura timpu de a se pune mai nainte de consumarea actului electorale in cointielegere cu canditatulu loru; pentruca déca se intemplá acésta, ddnii alegatori nu era se-si pérda din'a in desiertu spre a me alege pre mine.

Eu adica am cititu cu tóta luarea-minte atatu normativulu octroatu de episcopatulu romano-catolicu din Ungari'a, confirmatu de monarchulu in 20 Ianuariu, pusu inse in lucrare abia in Iuniu a. c., catu si cercularielu Excelentiei Vóstre esitu din siedinti'a consistoriala tienuta in 17 Maiu; am meditatu cu multa liniste sufletésca asupra acestei cestiuni de fórte mare importantia, in fine am a-junsu la convictiune, cumca din provinci'a metropolei Alb'a-Iuliane preste totu si din archidiecesa in specie nu se cuvene si nu trebuie se iè parte nimeni la nici unu feliu de congresu alu provinciiloru si dieceseloru romano-catolice din Ungari'a si Transilvani'a, ori candu acelea aru voi a se ocupá cu afacerile scóleloru, cu ale fonduriloru si fundatiuniloru, séu si cu ale disciplinei si ale ritului.

Eu adica credu si sciu asia, cumca beseric'a nóstra greco-catolica din provinci'a mitropolei de Alb'a Iuli'a este si trebuie se remana pentru totudéun'a: autokefala si autonóma intru intielesulu doctrinei primitive nefalsificate, totuodata si nationala, precum de exemplu este eclesi'a galicana si altele. Fara acestea atribute esentiali besericʼa greco-catolica nu ar avea viitoriu, pentruca nu ar avea ratiunea de a fi. S'ar potea demustra din mai multe acte de ale scaunului Romei, ca chiaru papii romani au consideratu infiintiarea dieceseloru si archidieceseloru greco-catolice de ritulu resaritenu din acestea puncte de vedere, si ca numai inimicii adeveratului catolicismu, adica pericolós'a factiune ultramontana, se adopera a falsifica acea intentiune.

Scólele nóstre confesionali au totuodata si caracteru nationale, atatu de aprigu pronunciatu, in catu nici unu romanu intregu nu este capace de a-si face idea despre scólele confesiunei sale, fara limb'a romanésca cà dómnitória in acelea scóle, intocma cà si in beserica. Din contra, scólele romano-catolice séu ca nu voiescu a sci nimicu de caracterulu nationale, déca suntu conduse in spiritulu jesuitismului, séu ca ele mai virtosu in Ungari'a tendu cu mare energia a imbraca caracteru eschisivu maghiaru si maghiarisatoriu. In ambele casuri inse pericolulu pentru elementulu romanescu si pentru ritulu nostru este invederatu, umilirea nóstra mai pre susu de orice indoiéla.

Mai avemu inse si alte ratiuni grave, care ne impunu datorinti'a imperativa, de a ne apara scólele nóstre de orice iriurintia a statului romano-catolicu din Ungari'a. Un'a din acelea ratiuni este tocma confesionale. Alegatorii mei scin cà si mine, cà in mai multe institute mari si mici romano-catolice din Ungari'a se propunu de mai multi ani incóce cateva doctrine . . . . . precum de ecs. e docrin'a despre infalibilitatea papei, de potestatea lui absoluta de a formula si impune dogme nóua, care nu se cuprindu in simbolulu credintiei adoptatu de beseric'a nóstra ..... carele si pana acum au produsu cele mai mari ingrijari si neodichne de spirite, cate se intiora de unu asemenea absolutismu incarnatu. Acestea doctrine si altele asemenea acestora mai virtosu de 18 ani incóce au inceputu a róde cumplitu la radecinele confesiunei greco-catolice si a o periclita multu mai greu, decatu insusi cesaro-papismulu rusescu.

Alta ratiune care interdice romaniloru de confesiunea greco-catolica comunionea in afacerile invetiamentului cu statulu romano-catolicu ungurescu, se afla pastrata in paginele istorici. Sub protectiunea romano-catolicismului din Ungari'a, junimei romanesci nici-unadata nu 'ia fostu ertatu a invetia mai multu, decatu numai atata, catu a suferitu statulu romano-catolicu a invetia cà din gratia. Din sute de exemple numai dóua. Contemporanii mei isi aducu aminte bine, de candu episcopulu romano-catolicu adusu in Transilvani'a dela Oradea mare, intre anii 1829 et 1835 se incordá din respoteri, cà se traga la sene suprem'a inspectiune a scóleloru din Blasiu si a tuturora celoralalte scólutie romanesci greco-catolice, éra obstinat'a resistentia a lui in contra infiintiarei de catedr'a istorici generale in liceulu din Blasiu produse unu conflictu din cele mai seriése. Cu acea ocasiune argumentulu celu mai tare alu episcopului ungurescu sunà asia: Historia est oculus mundi, ideoque studium hoc valachis interdicendum. Conflictulu celu periculosu, escatu intre directiunea si inspectoratulu supremu alu scóleloru din Blasiu si intre abatele Festi, pe atunci referente la gubernementulu transilvanu, este si mai bine cunoscutu. Acelu abate nu pretendea nici mai multu, nici mai pucinu, decatu spargerea gimnasiului din Blasiu si respandirea tenerimei de acolo in treidieci si dóua de venturi ale rosei. Numai nobilitatea de anima si patriotismulu celoralalti coreferenti salvà atunci pe Blasiu si pre natiune de cea mai fiorósa lovitura.

Din momentulu, in carele romanii de confesiunea greco-catolica s'aru invoi a face causa comuna cu statulu romano-catolicu ungurésu pre terenulu instructiunei publice in congrese séu sinóde confesionali, ei cà formandu numai una minoritate nepotintiósa in acelea aduuari, si-aru subscrie sententi'a unei sierbituti si umiliri nóua, care ar fi neasemenatu mai periculósa, decatu sierbitutea corporala. Una asemenea sierbitute generatiunile mai nóua nu aru suferi cu vieti'a odata, éra consecentielo unei situatiuni de natur'a acesteia se potu numera pre degete.

Éta deci, ca tóte interesele nóstre, nationali, confesionali si ale libertatei dreptu intielese, ne striga cu voce tare, cà romanii greco-catolici de ritulu resariténu sub nici una impregiurare se nu faca causa comuna pe terenulu instructiunei publice cu romano-catolicii din Ungari'a si Transilvani'a.

In catu pentru fonduri si fundatiuni eclesiastice, eu érasi nu vediu nici una causa, pentru care romanii din diecesele provinciei metropolitane de Alb'a Iuli'a se aiba a se consulta cu romano-catolicii. Fondurile si fundatiunile romano-catolice suntu proprietatea romano-catoliciloru, la care greco-catolicii nu au nici unu dreptu, precum nu au nici ei la ale greco-catoliciloru, afara numai, déca cineva ar fi aplecatu a restaura communionem bonorum din dilele apostoliloru, séu dóra a inaltia in midiuloculu besericei vreuna parte din comunismulu modernu. Eu inse, carele tienu fórte multu la ide'a de proprietate, de alu meu, alu teu, alu seu, nu credu nici in un'a, nici in alt'a. De alta parte érasi nu sunt nici decum dispusu a vedé cu dórere, cumca de pucinulu nostru dispune potentea maioritate romano-catolica; apoi cu atatu mai multu me ingretiosiezu de rol'a unui cersitoriu, care in casulu de facia ar' potea lua pe venitoriu unu caracteru atatu de umilitoriu si dedisoitoriu, incatu se fii constrinsu a cersí dela altii aceea ce este proprietatea ta nedisputabile.

Romanii greco-catolici au de unde se pretenda si se ia cu titlu de dreptu, si n'au trebuintia se cersiésca din asia numitulu fundus religionis alu romano-catoliciloru din Ungari'a. Conchiamu-se numai unu sinodu amestecatu din intrég'a provincia a metropoliei de Alb'a Iulia, si eu suntu convinsu pe de plinu, ca acela va descoperí destule fontani de venituri pentru conserbarea acestei beserice si a scóleloru ei. Se se dè clerului si poporului ocasiune de a-si mesura poterile sale pre acestu terenu, atunci apoi se va vedea curatu, déca are, séu nu are nici una trebuintia de ajutória cersite. Intre romano-catolici si greco-catolici nu ecsista reporturi de natur'a celoru ce se vediura intre romanii de confesiunea resariténa ortodocsa si intre serbii de aceeasi confesiune. S'au rapitu odeniora si dela greco-catolici monastiri si schituri; acelea inse au trecutu de multu dela unele mani la altele, éra documentele inca s'au perdutu in partea loru cea mai mare. De aici inca se vede, ca greco-catolicii n'au nimicu de impartitu cu romano-catolicii, éra déca totusi aru avea ceva anume in Transilvani'a, deschisa este calea judecatorésca pentru acela, cárui 'iar casiuna, cà se-si pérda tempulu si pung'a p'intre labirintele acelei.

S'a disu, cumca acelu congresu catolicu, ce pórta titlu speciosu de „autonomia“, nu va avea se administre si diréga lucruri comune, care se tienu de tipulu catolicu alu scóleloru confesionale cà atari, atatu in crescere, catu si in institutiune etc. Déca intielegu eu bine acestea expresiuni, apoi tocma in acestu scopu alu „autonomiei“ catolice este respicatu celu mai mare pericolu pentru eclesi'a greco-catolica si pentru coreligionarii ei. Celu care a disu odata A, trebue se dica si B. De vomu participa si inca de buna voia, cà minoritate, la compunerea si adoptarea de órecsicare statute séu

*) Acésta adresa nu era destinata pentru publicitate, intr'aceea cuprinsulu a trei telegrame venite in 27 Iuniu din comitate me induplecà a scóte la lumina si actulu acesta. —

legi generali si comune tuturoru, atunci urméza din una logica necsorabile, că tóte statutele speciali se se modeleze dupa cele generali, prin urmare noi vomu fi intrati in cursa că unii, cari pentru congrue parochiali si alte lefsióre ticalóse ne vomu fi sacrificatu libertatea că si Esau dreptulu de primogenitura pentru unu castroncelu de linte.

Acestea si alte asemenea ratiuni, pe care pentru scurtimea timpului le trecu cu vederea, imi castigara deplina convictiune si me indupleara a declina dela mine onórea, ce mi se facù de catra maioritatile din cinci protopopiate, alegendume deputatu la congresulu catolicu.

Supunendu acésta dimisiune a mea la cunoscinti'a Ve archipastorésca, suntu si remanu cu profunda reverentia

Alu Excelentiei Vóstre

preaplecatu

Georgiu Baritiu.

Brasiovu 1869 Iuniu 23/11.*

De pe malulu **Oltului.**

Romanu ori daco-romanu?

(F) Malitiós'a predilectiune, cu care pres'a maghiara face abusu din numirea istorico-etnografica „daco-romanu“ mi impróspeta in memoria urmatóri'a istorióra, ce o andisemu inainte cu cativa ani.

In anulu 185* unu romanu transilvanu calatorindu prin Europ'a centrale, avù ocasiune a conversà cu unu june diplomatu anglesu mai multu timpu. —

In decursulu conversatiunei anglesulu intrebà pe romanu:

De ce origine esti Domnule?

— Suntu romanu Mylord;

— Chiaru din Rom'a? —

Ba din Transilvani'a;

Ah! daco-romanu!

(Pana ce nu continuezu mai departe trebuie se notezu: ca pe acelu timpu pres'a vienesa, si organele administrative importate in patri'a nóstra, facea cu numirea: „daco-romanu“ tocmai acelu abusu, — celu facu maghiarii astadi, — observandu ceia numai o maniera mai umana decatu estia).

Deci luandu voiagiorulu nostru eschiamatiunea anglesului *in intielesulu*, ce erá dedatu a vedé, ca i se dà, — adica: *in intielesu politicu*, — se grabì a declarà:

„Ca elu e romanu austriacu, fidelu dinastiei eredite si imperiului, — despre cari convictiuni politice elu, — si nationalitatea romana in Austri'a tóta, a datu destule probe, — prin urmare nu merita epitetulu de „daco-romanu“. —

Anglulu surprinsu de indignatiunea cu care romanulu transilvanu se ferise a acceptá adiectivulu „daco“ tientì cu ochii asupra, apoi dupa catuva timpu continuà:

Bine, apoi dar' esti galo-romanu?

Ba nu Mylord;

— Rhato-romanu?

— Ba nu Mylord;

— Ibero-romanu?

(aici intielese romanulu, ca anglulu cunósce daco-romanismulu din alte isvóra scientifice, nu numai din diurnalele jidano-germane din Vien'a), si replica indata:

In adeveru suntu daco-romanu Mylord! numai amu cugetatu, ca Domni'a Vóstra intielegeti numirea nóstra istorica-etnografica in sensu politicu, si-mi este amara anim'a de tortur'a, pe care ne punu cu dens'a. —

Precepu bine, Domnule, sfial'a Dtale de a te numì „daco-romanu“ sub giurstarile politice ale Dvóstre, si scin, ca fantom'a daco-romanismului s'a relicatu din motive parte politice, — mare parte inse particulari, si este neatarnatória de tienut'a politica a elementului Dvóstre facia cu Austri'a (aceia, cari ar' afla nodu in papura, pentru ca scriu „Austri'a“ — se faca bine a nu me tramite la „Vásárhely“ — pentruca scriu, cum s'a vorbitu in anulu 185*). Cari potu fi aceste motive Mylord? —

Germanii se temu, ca prin modulu, in care ve gubernéza si administratéza, voru provoca ide'a „daco-romanismului“ politicu, si voiescu alu nadusì pana inca nu se ivesce. — A se reintórce dela acestu modu de gubernare nu, Domnialoru nu se-indura; ide'a ce o urmaresce le este prea crescuta la anima, — pe langa acést'a pune interesele personale ale celoru interesati, -si acésta este totulu.

Altmintrea cu-aflu tactic'a Dvóstre facia cu acésta purcedere a loru, gresita; numitive spre e. Dvóstra — cu numele etnograficu „daco-romani“ — ce ve compete, si ei voru demustrà: ca ide'a daco-romanismului politicu, cu care ei a-stadi ve torturéza, — dupa cum dici, — nu a existatu nici odata, nici nu exista, — si éta asia ve'ti scapá de suspitionari. —

Station DDloru, dice conductorulu si conversatiunea preste acésta tema se fini. — Asia mi s'a istorisatu. —

De langa **Cibiiu** 17 Iuniu 1869.

Meditatiuni romanesci.

Suntu multi acelì factori, cari potu ajutá reinaltiarea unei natiuni scapatate séu din vin'a sa, séu din caus'a injurialoru timpuriloru vitrege, séu póte din ambele cause. Candu vedemu, ca imprejurarile nu ne permitu a progresá pre o cale: atunci avemu detória, se imbracisiamu alte cali, ce ne stau deschise, si care ne potu conduce la ajungerea scopului, la inaltiarea natiunei nóstre. Calile cele mai secure, care conducu la inaltiarea unei natiuni, suntu cultur'a si progresulu in toti ramii de viétia, cultur'a intelectuale, spirituale, morale si materiale. Dar' cu aceste, nu voiumu nici pre departe a afirmá, ca dóra se parasimu campulu luptelòru pentru drepturile politice nationali, nu nici odata! ba sacra detória avemu, a ne luptá cu tóta ocasiunea, pre cali legale si cu midiulóce legali pentru eluptarea drepturiloru, ce competu natiunei nóstre, fiindu nuiriti de acea sperantia firma, ca déca in natiunea nóstra exista potere de viétia, ajutata si de spiritulu t., tempuriu ori mai tardiu, totu va trebui se se avente la demnitatea si positiunea, ce i compete dupa dreptu si dreptate. Existinti'a natiunei nóstre de seculi, facia cu tóte calamitatile venite asupra, a probatu de ajunsu, ca ea are potere de viétia, trebuie acea potere numai desvoltata, cultivata dupa cerintiele timpului, si atunci nu potemu desperá intre orice impregiurari de viitoriulu acelei. Se cultivamu déci si se nutrimu cu grigia factorii vitali ai natiunei nóstre. Se cultivamu poporulu in toti ramii de viétia, se lu invetiamu a fi trédiu, nu muncitoriu, cultiatoriu, amatoriu de ordine in lucrarile sale; se lu invetiamu a-si castigá mosii, ér' nu ale vende, a se feri de beuturi spirituóse, care aducu cu sene demoralisare, ruinare materiale si alte si alte rele si nenorociri, se desteptamu poporulu si *se lu indemnamu a invetiá meseri*, comerciu si industria; se imbracisiamu scientiele in toti ramii, se ne crescemu barbatii de specialitati, cu anim'a la locu, adica: devotati binelui natiunei si patriei, cum: juristi, technici, medici, agronomi, meseriasi, preuti si invetiatori pop. cualificati si dotati dupa cerintiele timpului. Candu natiunea nóstra va fi fericita, a posiedé in mesur'a receruta acesti factori vitali, — aici de sene intielegunduse si institutele necesarie pentru crearea acelor'a, — atunci nu mai potemu avé temere fundata pentru perderea nationalitatiei nóstre.

Unu factoriu de capetenia pentru cultur'a poporului, e si Asociatiunea nóstra trans. Dar' apropos! Se vedemu, cum stamu, cu acestu paladiu de cultura alu limbei si alu poporului nostru, din punctu de vedere materialu? Insufletirea pentru prosperarea acestui institutu nationale, ce é dreptu, la urdirea acelui'a, fù mare, si promitiétória de unu viitoriu fericitu, póte, ca pre atunci si impregiurarile nóstre erau mai favóritórie; dar' de atunci, in locu de a progresá, in locu de a se inmultí, dupa cum se asteptá, sprijinitorii, résp. membrii acestei Asoc., ei incepura a scadé din anu in anu, taxele de membrii prescrise prin statute, din anu in anu se respunsera totu mai neregulatu, séu chiaru nu se respunsera de locu. De aici urmà, ca pre anulu cur. 1868/9, pana acum, cum ni se spuse — abia respunsera taxele prescrise vreo 21 membrii, necomputandusse aici membrii fundatori si ordinari pre viétia, ca-ci acestia respunsera odata pentru totudéun'a capitalulu recerutu prin statute.

Caus'a acestui regresu, in locu de progresu, nu scimu de unde provine. Din partea comitetului s'a facutu totu, ce amesuratu impregiurariloru presente, s'a potutu face in favórea Asoc., ceea ce póte fi cunoscutu veri caruia, din actele comit. publicate mai antaiu, in brosiuri anumite, apoi de vreo doi ani, in fói'a „Transilvani'a“. Déca acelì barbati, cari compusera statutele Asoc., nu erau atatu de prevedietori, catu se asecure prin statute, unu fondu instructu neatingibilu din capitalele Asoc. si procentele obvenitórie dupa acele; Asoc. nóstra lesne potea se devina in pericolulu desfientiarei. Dar' multiumita statuteloru, Asoc. nóstra facia cu tóte érogatiunile ei, numerose facute pana acum in favórea culturei, mai posiede unu capitalasiu de vreo 39.000 fl., o suma acést'a destulu de neimsemnata, in proportiune cu unu numeru de 3 milióne romani, din imperiulu austro-maghiaru.

La dorintiele exprese pré calea unoru diuare nationale, cum si in sensulu unui § din statute, Asociatiunea trans. in 1868 a intemeiatu o fói'a sub titululu: „Transilvani'a“, care costéza pre anu cu spesele edarei si neinsemnata remuneratiune a Red. vreo 1200 fl., si cati prenumeranti va fi avendu aceea fói'a? In anulu de antaiu, cum scimu din raportele facute la adun. gen. trans. abia a avutu vreo 361 abonati, dar' cati va fi avendu pre anulu curente? Dupa cum amu intielesu din fonte competente dóra dóue trei dieci preste 200 abonati, cine lucra la acea fói'a, destinata a tractá si discutá materii de interesu pentru cultur'a si inaintarea poporului? Red. si érasi Red.! ca-ci in cas scimu pana acum colaboratorii nu se prea imbeldiescu cu articlii; abia cetiramu pana acum elaborate tramise dóra dela vreo doi trei barbati romani; intielegemu afara de elaboratele Red.

Amu dori dara, că facia cu Asoc. nóstra, facù cu acestu institutu curatu nationale, facia cu acestu factoriu de capetenia alu culturei poporului, se aratamu pre viitoriu, mai mare alipire si zelu, ca-ci numai asia potemu sperá realisarea scopului seu retiu, expresu in §-lu 2 din statutele aceleia, cu scopu e: inaintarea literaturei romane si cultur'a poporului romanu in deosebi tele ramuri prin studiu, elaborarea si edarea de opuri, prin premia si stipendia pentru diferitele specialitati de scientia si arte, si alte asemenea. — R...

Conferinti'a

publico-literaria a societatii de lectura a junilor romane oradane, tienuta in 3 Iuniu a. c. in sal'a otelului la „Vulturulu negru“.

Placute suntu minutele, ce le petrece omulu in focariulu familiare; unde incungiuratu de rudenii si amici, -si descopere cu confidentia necasurile dilei — cu incredere si franchétia impartasiesce propusele intentiunile si oftarile sale, ce dorescе a le vedé realisate cu timpulu.

Si catu de amenu, catu de mangaietoriu momentulu, candu cineva dupa o indepartare indelunga, dupa unu intervalu insemnatu se reintórce la cerculu familiare si alu amiciloru, la giurulu celu ofta in restimpulu indepartarei, e destulu de cunscentu fiacarui, — care fù indepartatu in catuv timpu dela acelu giuru! Mangaierea, indestulirea, voi'a buna se manifesta pre tóte trasurile fetei sale, pana ce anim'a inotandu in bucuria sprim tóte acele, ce a semti póte omulu, éra pén'a debil nu le póte colorá in intregitatea loru!

Si de e placutu unu atare momentu, de si simte omulu voiosu intre atari impregiurari, cum ar' poté se remana nemiscatu la o festivitate nationale in giurulu amiciloru si alu fratiiloru?! Candu elu avea pana aici convenire numai cu fecie straine, cu ochii critisatori atotu pasiului celu face: — cu suflete, ce tientescu cu totulu pre alta cale; — candu nu vede in Urbea de odinióra curatu romanu numai ce invidià pasiulu romanu, si acum de odata se afla de nou intre familii romane, intre fratii de unu sange si insufletiti cu toti pentru inaintarea si prosperarea romanismului!

Anim'a romanului se imple de bucuria, vediendu cum acurgu la acésta festivitate nationale fratii romani, frumósele dómne si belele domnisiore ma cu desfatare si indestulire la giurland'a cea frumósa ce o formau ospetii bineveniti. Acum pre la $^3/_4$ 8 sal'a era indesata de publicu alesu.

Preste cateva minute sosi Ilustr. Sa Iosifu Papp-Szilágyi, episcopulu romanu locale, magnificenti'a sa rectorulu seminariale Ioanu Papp, venerandu capitulu greco-catolicu, ven. comuna a preotilor si tatu gr. cat. catu si greco-orientala.

Preste cateva minute vedemu, ca se sue pe tribuna cl. domnu Iustinu Popfiu, carele vorbi despre frumseti'a limbei romane, despre potere si usulu ei, care acum se vorbesce in camere, cu limb'a propunerei la universitati si alte institute inalte, care limba resuna acum in salóne si a cáre meritu e: ca astadi inca póte dice cu superbia romanulu „civis romanus sum“; despre limb'a romana, careia ei respundu cu fragedimea afinitatei sorciale ci dela mediadina si apusu. Dupa aceste dechiara siedinti'a de deschisa.

Preste totu conferinti'a decurse cu unu succesu imbucuratoriu si preste asteptare; cu indestulire laintrana potù dice cl. d. conducatoriu: „nu numai noi avemu de a invetiá dela alti, ci si altii dela noi“; éra strainii se exprimu despre acésta conf-

rintia cu urmatóriele: „aici -si serba inteligenti'a Bihorului triumfulu.“

Cantarile fura fórte bine alese si corulu seminariale dedù celu mai viu semnu: despre precisitatea, cu care scie executa cantarile nationale, pentru care castigà cu tóta ocasiunea aplausele frenetice ale publicului ascultatoriu.

Orchestrulu alumniloru seminariului domesticu prelanga cooperarea tenerului Stef. Marcu executà cu tactica rara si acorda frumosu piesele, cari fura continuu intrerupte de vivate; — cea mai viua sensatiune produse „marsiuliu lui Mihaiu“ nu numai la romani, cei datorescu cu o pia suvenire, ci chiaru strainii potèau de nou repetirea si érasi repetirea acestei piese.

Dechiamatiunile succesera fórte bine: producundu cea mai viua si placuta motiune in publiculu asistentu; dintre cari voiu a face in specie amintire despre unele si anume:

„La natiune“ dechiamata cu multa istetime de Al. Lucaciu; acesta poesia primita cu intima complacere; si mai vertosu unele strofe pline de spiritu, in cari se sbiciuiau viperele, ce nu incéta a invenina, pre mam'a loru. Auctorele acestei poesii e tenerulu Elia Traila, carele la tóta ocasiunea secera aplausele publicului ascultatoriu; ca-ci prelanga scrierea sa neteda si dulce romana scie a dà acelor scrieri o nationalitate placuta si o suavitate amena, portandu tipulu nationale.

Nu mai pucina placere escità schiti'a istorica „Bravur'a celoru 19 plaiesi la aperarea cetatei Némtiului si Domn'a Roesanda“, din care se vediù insufletirea romanului pentru vatr'a strabuna, si marirea poterei morale, ce pótù cu o mana de romani resoluti a intemeià nimbulu armatei lui Sobieski, armatei triumfatórie la murii Vienei si acum rasinata prin romani.

„Movil'a lui Borcelu“ dechiamata de Elia Bozganu fù ascultata cu placere; strainii numai incetau a intrebà despre intielesulu ei, ca-ci atentiunea le era fórte atrasa prin unele strofe alese.

Precum si pana aici, asia si acum trilogiulu despre barbati si femei“ fù primitu fórte bine de catra publiculu ascultatoriu; acestu trilogiu fù compusu si produsu prin Georgiu Feier, Vas. Indre si Ioane Popu. Aplause preste aplause, acum din o parte acum din cealalta; precum se inclinà cumpen'a criticei si a inaltiarei acum in o parte, acum in cealalta.

Dintre cele straine placura mai tare publicului „Pokoiné“ rostita de N. Maioru; éra poesi'a italiana „La battaglia di Maclodio“, fù atatu de amenu si bine dechiamata prin tenerulu Sfurle, pre catu de bine ei stà pre limba accentulu sonoru si suavu italianu.

La finea productiunei cl. d. conducatoriu multiumi Ilustr. Sale Iosifu Papp-Szilágyi, carele cu oferte marinimóse au ajutatu societatea intru ajungerea scopului; asemene multiumì magnificentiei sale Ioane Papp, carele atatu prin oferte au ajutatu societatea, catu si prin interesulu seu viu de totu ce e nationale si nobilu au castigatu reputatiunea cuvenita dela romani; totu deodata multiumì m. on. publicu pentru participarea si interesulu aratatu facia cu modestele productiuni ale tenerimei.

In scurtu dupa pucina pausa resunà band'a depre galeria si dóua colóne mari si alese la joculu. Joculu lu incepù m. st. dómna Paulin'a Romanu, cà dómn'a casei. Cu ce palpitari de anima se apropiean tenerii de gingasiele dómne si fragedele domnisióre se potea observa depre feticle loru. Acum incepù joculu, cunoscutiele si conversatiunile placute. Acésta petrecere nationala tienù pana la 5 óre diminéti'a, candu se indepartara toti ospetii cu suvenire dulci din sal'a — unde jucara in dóua colóne mari pana la ór'a amintita. —

Unu ospe. G.

La congresulu cat. din Bud'a-Pest'a.

Deputatii alesi de prin diecesele cat. maghiare mai vertosu cei ce se afla cà deputati la dieta, mireni cu preoti amestecati, tienura in 20 Iuniu o conferintia preliminaria sub presiedinti'a lui Demeter Horváth. Fiinduca din mai multe diecese deputatii nu se afla de facia, conferinti'a fù numai preliminaria. Cea d'antaia propunere o facù Hofmann, cà adunarea se aléga unu comitetu alu statului catolicu, care se aiba oblegatiunea a asigura autonomi'a catoliciloru prin totu feliulu de midiulóce legali. Acestu comitetu, adause Florentin Simon, se pórte numele **comitetu centralu,** care se stè in legatura centralisatória cu comitetele provinciale, ce se voru infiintia cu acelasi scopu in tóta Ungari'a. —

Ludovicu Kovács dice, ca autonomia nu e ceva nou pentru catolicismu, ca beseric'a ungurésca catolica de 900 ani inainte de acésta au avutu o portiune mare de autonomia si nedependintia si dela Rom'a (!). Comisiunea centrala se se exmita, cà se fipsese principiale, dupa care e de procesu pentru castigarea autonomiei séu a nedependintiei, éra adunarea generale va otari mai incolo facendele in obiectulu acesta. Paulu Király dice, ca problem'a comitetului centralu, cea mai de aprópe, se fia compunerea unui elaboratu, care se exprime **tendinti'a** miscariloru autonomice si prin ce midilocu se potu asecura. Preste acestu elaboratu se voru continua desbaterile si se va fipsa cea ce mai e de facutu.

Szilágyi (Virgil) definesce mai deaprópe scopulu autonomiei, care e: a asigura mireniloru o influintia preponderanta in causele scolari, si a mai sprijini pusetinea si nedependinti'a clerului infer. si apoi a midiloci, cà bunurile bisericesci catolice, care se administrasera pana acum de catra statu, si se intrebuintiara cate odata si spre scopuri, cari nu corespondea naturei fundatiuniloru, se se ié dela statu si se se dè in man'a catoliciloru mireni (laici), cà se se intrebuintieze spre scopuri de instructiune. Dupa acésta vorbesce despre ultramontanismu, dicundu, ca nu pórta frica de elu, ca totu ca e unulu dintre contrari, si autonomi'a trebuie se rosa tragunduse o linia demarcatória intre causele dogmatice, la care mirenii nu se voru amestecà intru nemicu, inse cu energia atatu mai mare trebuie se traga mireuii la sene tóte causele lumesci.

Unu caplanu Vogisics protestéza in contra expresiuneì, usate de Szilágyi, a caventului ultramontanismu, dicundu aprópe la cele mai de susu si in contra loru, ca pe catu pontificele romanu e capeteni'a nóstra spirituala si locuiesce in Rom'a dincolo de munti, fiacare catolicu trebuie se fia ultramontanu.

Horváth propune infiintiarea si a unui organu diurnalisticu si incapuirea de capitalu, care se ajute esirea lui la lumina, apoi se si alege o comisiune constatória din vreo 28 membri, pe cari Mihaile Horváth, ca primu alesu, ii va invita la consultari. —

Relativu la pusetiunea gr. cat. facia cu congresulu ungurescu, episcopulu diecesei Oradei mari, ne asteptandu deplinulu resultatu alu alegeriloru, grabi in 18 Iuniu cu tóta intetirea a constata alegerile facute, cu tóte ca dela patru protopopiate lipsiea protocóiele; si apoi ce nu mai facù? Resultatulu alegeriloru lu tramise episcopulu Oradei la Strigoniu, la principele primate alu Ungariei, care apoi facù chiamarile si ale gr. cat. deadreptulu. Nici macaru nu crestà metropoli'a de Alb'a Iulia, de care se tiene cà sufraganu. Óre ce e acésta?! — Óre ignorandusse autonomi'a si nedependinti'a provinciei romane gr. cat. cine ne va mai puté salva limb'a beserice si nationalitatea ei romana, expresa in bul'a si actele infiintiarei metropolei?! Antecesorii s'au luptatu cu mii de dificultati gigantice spre a emancipa provinci'a ierarchica romana gr. c. de ori ce amestecu, de ori ce putere impilatória si prerogativa jurisdictionala a Strigoniului, si a recesitu a pune beserie'a romana gr. cat. pe pitioriulu seu autonomu coordinatu, scutitu de influinti'a si incercarile desnationalisarei, (sci candu se decisese inainte de 48 lege, ca in 10 ani nu numai in scóla, ci si in beserica se se introduca limba magh., ad. in restempu de 10 ani. Pofule nu au natura de a se renuncia); — déca urmasii loru suntu fii fideli si pastori ér' nu lupt ai aceleiasi beserice, se voru incorda a face cèlu pucinu atata, cà se pota conserva nestirbatu si nejignitu cea ce au castigatu nemuritorii pù antecesori prin luptele de secule?! —

In diecesa Gherlei se alesera la congresulu din Bud'a-Pest'a dupa „Fed.“ urmatorii:

„Gavrilu Manu jude supr. in pensiune cu 290 voturi, Augustinu Munteanu adv. in Gherl'a cu 176, Ioachimu Muresianu presiedinte de sedria in districtulu Nasaudului cu 117, Mihaiu Bohetielu vice-comite in comitatulu Dabacei cu 115, Andreiu Mocanu assesoru de sedria in districtulu Chiorlu cu 113 voturi. De membri suplinti au reesitu: Vasiliu Buteanu abl. diet. cu 84 voturi, Ioane Tóhàti advocatu (rom.) in Desiu cu 83, si Vas. Popu notariu de sedria in comitatulu Dabacei cu 59 voturi.

Cà se scia on. cetitori cine au fostu unii din celalalti candidati, cari au capetatu voturi mai multe dupa cei alesi, voiu inregistrà aici pre cativa. Cà membri ordinari au capatatu: Ioane Muresianu din Gherl'a 108, Gavr. Mihali consil. pens. 76, Iosifu Manu comite supr. 75, Petru Anca jude cercualu in Gherl'a 70, Vasiliu Buteanu abl. diet. 59, Alex. Nemesiu assesoru in Gherla 56, Vasiliu Mihaica v.-comite 54, Dr. Ioane Manu in Simleu 45, Georgie Popu posesoru in Basesci 46, Alexandru Bohetielu capit. supr. 36, Georgie Filipu advocatu in Selagiu 26, Iosifu Popu din Chioru 28. Afara de acestia au capetatu mai multi dela 28 pana la unu votu.

Cà membrii suplinti au capetatu inca: Petru Mihali abl. diet. 58, Ioane Citie assesoru in Desiu 58, Ioane Muresianu din Gherl'a 55, Alex. Onaciu notariu la oficiolatu in comitatulu Dabacei 36, Al. Popu de Capolnocu Manasturu jude care. 24, Clemente Hoszza din Glodu 28, Augustu Munteanu adv. 33 voturi. Afara de acestia au capetatu mai multi dela 30 pana la unu votu.

Pentru deputatulu tramitiendu din statulu preotiescu au votatu 352 preoti. Dintre acestia 13 au protestatu in contra alegerei, éra 33 voturi s'au nemicitu din defectulu formei. Din cele 306 voturi primite de bune Ioane Negrutiu canonicu metrop. a capetatu 87 voturi, prin urmare s'a enunciatu de alesu din partea clerului. Au mai capetatu voturi: Mihaiu Pavelu vicariu foraneu 53, Dimitriu Coroianu vic. for. 51, Stefanu Biltiu 39, Ioane Andreco 34, Mihaiu Sierbanu 13, Ioane Gulovich 12, toti patru canonici in Gherl'a, Macedonu Popu prepositu 7, Vas. Popu protop. in Santaiu 3, Lazaru Huza notar. consist. 3, si alti cinci insi cate unu votu.“

Deputatii alesi se voru aduna la Gherl'a séu Deesiu; si se voru contielegere, ce pusetiune se iè facia cu congresulu si in casu de neparticipare voru tramite in forma de memorialu protestulu la primatele si corulu episcopiloru ungurescì din congresu. — Si in Gherl'a se luà inainte scrutiniulu in 17 si 18 Iuniu prin comisiunea de 5 membri, cà din intielegere precalculata cu Oradea mare.

In Oradea mare se alesera mm. din 115 votisanti: cà membrii ordinari capetara: Ioane Cucu 67, Al. Romanu 57, Iosifu Romanu. Suplinti: Ioane Vasiu si Iosifu Nistoru, advocatii din Pancot'a comitatulu Aradului. — Preotimea votà in modulu urmatoriu: canoniculu Ioane Sabou 68, Vasiliu Intiu 38, Iustinu Popfiu 13, Ioane Popu can. abate 4, Ioane Selagianu profesore 3 voturi. —

„Nici una potere pamentésca nu ne va da indereptu acea, ce vomu lasà noi din mani de buna vóia“, disese Deák in dieta in caus'a autonomiei politice a Ungariei si a independentii ei, si a oserbà cuvintele aceste ale intieléptului patriei, cum ilu numescu ungurii, in orce impregiurari de aperarea autonomiei si nedependintii si a celei bisericesci, este nu numai consultu, dar' si obligatoriu. — Nu cumva Strigoniulu de astadi ignoréza coordinarea si autonomi'a provinciei romane gr. cat. cu cuventu, cum se audiea, ca primatele Scitovskyi si episcopii dela 1853—4 n'avea indreptatire a abdice de unu dreptu in prejudeciulu succesoriloru si apoi ceea ce s'a facutu sub absolutismu, candu nu era rege incoronatu, si aici se póte ignora?! Dar' bul'a pontificale din 1853 Sexto Calendas Decembres séu 26 Novembre, o va avé de facia in transumptulu dela 1854 22 Febr. si cà catolicu dór' se va sfi de ultimele cuvinte ale ei: „Siquis autem hoc attentare praesumserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum se noverit incursurum“. Ad. cine va cutéza a atentà (cuprinsulu bulei pontificiale) se scie, ca va cadé asupra mani'a (indignatiunea) atotputintelui Ddieu si a f. apostoli Petru si Pavelu. Vomu vedé, cum se pretiuescu in Ungari'a actele pontificale, actele capului bisericei catolice de catra corulu episcopiloru catolici! Exempla trahunt! — —

Dela diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 16 s'au primitu dep. Eugeniu Mocioni cà verificatu si min. Gorové presenta proiectulu de lege pentru conscrierea poporatiunei, dupa care conscrierea va incepe in 3 Ian. an. viit.

In sied. din 17 totu min. Gorové spune, ca va presenta unu proiectu de lege pentru regularea industriei pe principiulu libertatii industriarie.

In sied. din 18 interpela D. Telechi pe min. de justitia, déca are de cugetu se faca, cà fefele judecatoriloru dincolo de suisiulu regelui se fia asemene cu cele dincóce? Min. respunde, ca numai in an. viitoriu va avé camer'a ocasiune a desbate despre acésta, candu se va face bugetulu v. —

Dep. Eber interpela pe min. presiedinte: in catu suntu adeverate maltratarile si persecutiunile popii reformatu Koos din Bucuresci, fara cà guvernulu romanu séu consulatulu austr. sei dè ajutoriu, cà se se póta rectifica, si déca are cunoscientia, ca

Koos a ar' fi fostu spionulu guv. austriacu oc' maghiaru; si e adeveratu, ca guv. romanu n'a datu sucursu comisariloru reformati bescricesci tramisi din Transilvani'a pentru cercetare, dicundule, ca consululu n'are drepta a se amestéca in cestiunea acésta, fiinduca membrii bes. reformate mare parte nu suntu supusi austriaci; si in fine care e resultatulu comisiunei bes. emise din Transilvani'a si déca nu e, are min. presied. de cugetu a-si pune influinti'a, cá se se restituésca catu mai curundu beseric'a maghiara ref. din Bucuresci in starea de pana acum? Interp. se dede min. presied. Min. Horváth pune unu proiectu pe mésa pentru desfiintiarea pedepseloru corporali.

In sied. din 22. Iuliu Schwarz susterne unu proiectu de lege:

§ I. Pedépsa de mórte pentru crime politice se sterge.

§ II. Min. justitiei se insarcinéza a pune in executiune acesta lege, presentandu inca in sesiunea acesta unu proiectu in caus'a acésta.

Csiki propune, cá se se iè petitiunile la pertractare. Se cetesce proiectulu despre responsabilitatea judecatoriloru si apoi min. Andrássy spune despre vinderea paduriloru din Croato-Slavoni'a, ca min. comunu de resbelu vre numai o parte din ele a se vinde in folosulu confinieloru croate. Sied. se inschise pela $1^1/_2$ óre. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Damu reportulu consiliului de ministri catra M. S. Domnulu pentru disolvarea senatului:

„Prea Inaltiate Dómne!

Cu ocasiunea cercetarei cheltuieleloru facute pentru stramutarea senatului in localulu universitatii s'a iscatu in midiulocelu acestui corpu o discutiune scandalósa, in urm'a caria s'a datu unu votu, care a avutu dreptu resultatu demisionarea unei mari parti din numerulu senatoriloru.

Acésta a creatu o situatiune in faci'a careia guvernulu nu póte stá indiferentu, fara a redica acestei mari institutiuni autoritatea morál'a si prestigiulu de care se cuvine a se bucurá.

Pentru aceste motive, consiliulu ministriloru gasesce, ca este trebuintia a se face apelu la tiéra pentru a-si dá unu nou senatu. Avemu dara onóre a rugá plecatu pre Inaltimea Vóstra se binevoiésca, in virtutea art. 95 din constitutiune, a subscrie alaturatulu proiectu de decretu pentru disolvarea actualelui senatu.

Suntemu cu celu mai profundu respectu, prea Inaltiate Dómne, ai Mariei Vóstre, prea plecati si supusi servitori:

Ministri secretari de statu: Dimitrie Ghica, M. Cogalniceanu, A. G. Golescu, B. Boierescu, Al. Cretiescu." — Senatulu s'a disolvatu. —

— Colegiulu I electoralu pentru senatori este convocatu, in tóta tiér'a, in diu'a de 4 Augustu viitoriu cá se-si aléga senatorulu hotaritu de art. 68 din constitutiune.

Colegiulu II electoralu pentru senatori este convocatu, in diu'a de 6 Augustu viitoriu, cá se-si aléga senatorulu hotarita de art. 68 din constitutiune.

Universitatile din Iasi si Bucuresci suntu convocate, in diu'a de 8 Augustu viitoriu, cá se-si aléga senatorulu hotaritu de art. 73 din constitutiune. —

— In nóptea de 11 spre 12 Iuniu, unu individu anume N. Popovici, disu Andreescu, ascunsu in apropiarea casei dlui ministru de interne, cu o pusca cu dóue tievi, pandea se asasine pe d. ministru la intórcerea sa din orasiu. Gratia inse prevederiloru politiei, si unoru circumstantie independinte de vointia sa, acelu individu nu a pututu se execute acésta criminala fapta. Prinsu si arestatu elu a marturisitu inaintea procurorului faptele mai susu expuse. S'a mai datu mandatu de depunere si contra preotului Gr. Musceleanu si lui Smedeanu, cu cari s'a aflatu in strinse relatiuni. Instructiunea se urméza cu activitate, scrie „Mon.". —

— „D. ministru de interne a plecatu in 14 in strainatate, pentru causa de sanetate. Dorimu buna intórcere activului si inteligintului ministru, spre a pune man'a mai cu putere, decatu ori candu la conducerea trebiloru importante ale ministeriului seu. — D. V. Boierescu va tiené ad-interimulu ministeriului de interne in lips'a dlui min. Cogalniceanu." — „Ad. N."

— In „Adun. Nat." mai citimu aceste siere semnificavere:

„Avemu fericirea se fi primitu din strainatate copiile de pe cateva note schimbate intre guvernulu nostru si puterile straine. Aceste note suntu tóte spre laud'a modului de a vorbi cu strainulu, a guvernementului nostru: cu o moderatiune, nici odata pogorandose la umilintia, guvernementulu nostru a aparatu interesele nóstre nationali cu caldura si demnitate. Totu ce mai dorimu este cá se se accentueze si mai multu politic'a nóstra externa mai alesu in directiunea, in care guvernulu scimu, ca alesu pe (in interesulu propriei linisce a Romaniei) pera (in interesulu propriei linisce a Romaniei) caus'a autonomiei Ardélului.

Recunoscatori principelui D. Ghica pentru ceea ce a facutu pana adi, noi ne asteptamu se lu vedemu si mai adesea intervenindu, cu aceasi prudentia, de siguru, si cu aceiasi zelu, fara fanfaronad'a, cá pana adi, in favórea linistei si a pacei in vecin'a tiéra.

Éra, se scie, pace si liniste in Ardélu nu póte fi pre catu timpu Ardélulu nu i se va redá celu pucinu acelea drepturi de viétia, de care se bucura Croati'a!"

— In altu art. indreptatu in contra aliantiei israelite se dice:

„La ce capetu crede ca o se aduca lucrarile sevirdinse de banii sei spre a scóte note dela unele puteri, contra guvernului Romaniei, in contra pretinseloru persecutiuni ale ebreiloru? De ce acelasi servitiu, déca lucréza numai din punctulu de vedere umanitaru, nu lu face Alianti'a Israelita si altoru popóre, celu pucinu totu atatu de oprimate, de exemplu romaniloru din Ardélu, cari suntu in adeveru persecutati de unguri, cum nu voru poté fi persecutati ebreii nici chiaru atunci, candu cu apelurile loru la interventiunea straina voru fi isbutitu se revolte contra loru si pre cei mai rebdatori si mai toleranti amici ai loru.

Speramu, credemu, ca guvernulu nostru, precum si-a facutu, -si va face datori'a, facia si cu Alianti'a Israelita din Parisu si cu puterile cari, conduse de ea, voru fi intervenitu cu note in contra drepturiloru nóstre de autonomia, dupa cum ele insasi ni le recunoscura prin tractatulu din Parisu, dela 1858.

Se se scie odata, ori unde, ca armata cu drepturile sale Romani'a nu se pléca inaintea nimenui; ca póte fi lovita, dara nici odata umilita!" —

— La 29 Maiu s'a constituitu in Botosiani o societate de arme si dare la semnu. —

— Audimu, ca academi'a scientifica romana va tiené sesiunea in Aug. si Sept., in cari noii membrii Cogalniceanu si G. Sionu inca voru tiené disertatiuni, cela panegiricu poetului Negruzzi, ér' d. Sionu despre fabulistulu Donici. —

Afara de simultanele incercari de turburari atatu prin Franci'a catu si in Portugali'a, Ispani'a si Itali'a deodata, care dovedescu, ca se afla aluatu multu in nemultiumirea popóreloru nu numai in Occidentu, ci si in Orientu, se mai aflara si deslarvari, cari atribuira machinatiuniloru mazzinistice si republicane simultane'a acésta trasaire. Unu corespondinte dela confiniele Romaniei scrie in diurnalulu „Vaterland", ca s'a ivitu o legatura secreta si intre rosii din Orientu cu partit'a revolutionaria européna, pentruca s'a aflatu o fóia volanta litografata, care ar' fi dela Mazzini si care ar' provóca pe partit'a actiunei romana, cá se se puna in fruntea miscariloru revolutionarie din Orientu, pentruca in Occidentu, unde republica a ingenunchiatu inaintea vendiatorii, se pregatescu evenimente insemnate, care trebuie se-si aiba echou si in Orientu pentru cá cu o lovitura se se executeze liberarea popóreloru. Ce nu scornescu cei ce vreau cá lupulu din fabula a cauta carlige si pricina de cérta pentru repunere!

Relatiunile diplomatice facia cu conciliulu dela Rom'a au inceputu a fi dese intre cabinete, fara cá in obiectulu acesta se se fi decisu ceva. Cea mai memorabila scire inse e cea din telegramulu urmatoriu:

„Parisu 22 Iuniu. Diuariulu „Poporulu" publica urmatórea telegrama: Chalons. Imperatulu, primindu pe militarii, cari au facutu campani'a Italiei din 1859, a disu: „Suntu fórte veselu, ca n'ati uitatu marea causa, pentru care ne amu luptatu, suntu acum diece ani. Se pastrati totudéun'a in animele vóstre suvenirile batailoru, la cari ati luatu parte, pentruca istori'a resbeleloru nóstre este istori'a progresului, a civilisatiunei. Cu chipulu acest'a veti mantiené spiritulu militariu, care este triumfulu pasiuniloru nobile asupra pasiuniloru vulgare, fidelitatea drapelului si devotamentulu catra patria. Urmati cá in trecutu si veti fi totudéun'a fi demni de o mare natiune."

Se scie mai incolo, ca in Prusi'a regele a inchisu sesiunea senatului Germaniei de nordu si a parlamentului vamalu in 22 Iuniu fara a pomeni macaru cu unu cuventu de relatiunile exteriori séu de sustienerea pacei. Asta impregiurare o judeca „La Presse", „Avenir National" si „Temps" cá unu semnu de aprópe dusmanire intre Berolinu si Parisu, fiinduca pe tacere, in tóta cuventarea catra parlamentu, nu vede confederatiune nordica, ci numai unu statu prusianu; si in conventiunea cu Baden — pentru a intra in confederatiune — se vede unu semnu batatoriu la ochii de continuarea opului, care se totu tórce mai incolo spre a intruni sub domni'a prusiana teritoriale germane, in contra cuprinsului pacei dela Prag'a; si Bismark se tota pregatesce, numai catu astépta ocasiune mai buna.

Se astépta ceva atingere in sensulu acesta in cuventulu de tronu alu imperatului la deschiderea corpuriloru legislative ce se afla la usia, cu atata mai vertosu, ca-ce incordarile cu Prusi'a incepu a si pe fecia. In tabar'a dela Chalons fura si trei oficiri prusienesci pe ascunsu in civilu. Marésialulu Niel observandui din vorba le tramise ordine, ca intr'o óra se se stérga de acolo, fiinduca n'au acreditari prin nunciatur'a prusienésca. — In Itali'a la Genua inca se facura arestari pentru tumulte de poporu. Ér' din Portugali'a se descopera cele urmatórie:

Pe murii Lisabonei s'a cititu urmatórea proclamatiune a partitului revolutionariu, ce o reproduce „A.N." dupa diurn. „La France": „Portugesi! Or'a mantuirei a sunatu! dilele regiloru suntu numerate, marele orologiu alu progresului aréta or'a reinviarei popóreloru . . . mic'a nóstra natiune trebuie se stè in nemiscare. Republicanii se misca in Franci'a, republicanii se misca in Itali'a, republic'a face deja imposibila restaurati'unea tronului in Ispani'a. . . .

„Totulu anuncia, ca sperantiele nóstre se voru realisá fórte curendu. . . . Comitetulu nostru este in relatiuni directe cu cele mai principale comitete din Franci'a, Ispani'a si Itali'a. Asteptati cuvetulu de ordinu, care nu va intardiá, si atunci acéste patru popóre unite -si voru dá sarutulu de pace, stabilindu republic'a federala in Europ'a. Portugesi! diosu tiranii! traiésca poporulu!"

Extravaganti'a se pedepsesce prin orbirea ei. —

Mai nou. Unu episcopu cat. polonu din Ticse s'a tramisu la Siberi'a, pentruca n'a voitu a recunósce colegiulu catolicu octroatu in Petersburg. Unde se mai procede astfeliu? —

Domnisiór'a Schuler, virtuósa patriota, va tiené mane in Redutu concertu pe piano la comun'a dorintia. —

Nr. 73. 2–3

Edictu.

Iuonu Clotianu gr. cat. a Ioatu in cras'tin'a pe Mari'a Iuonu Barbu gr. or., ambi din Cichindeal'a scaunulu Noerichu, care si-au parasitu pre legitim'a sa muiere, trecutu de doi ani, se provóca a se infatisa inaintea sc. protopopescu alu Cichindealului, cá fora de la instantia matrimoniala, intr'unu anu si una di, dela publicarea acestuia; altmintrenea si fara densulu se va lua caus'a la pertractare dupa legi si canóne.

Cirhindealu 10/22 Maiu 1869.

Demetriu Aaronu m/p.,
adm. protop. si la forulu 1 a instantia
matr. presiedinte

CURSURILE

la bursa in 29 Iuniu 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 90	cr. v. a.
Augsburg	—	—	121 „ 75	„ „
London	—	—	124 „ 60	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	62 „ 50	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 60	„ „
Actiile bancului	—	—	751 „ —	„ „
„ creditului	—	—	310 „ 30	„ „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 26 Iuniu 1869:

Bani 79·40 — Marfa 79·80.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.